

9. Стецюк П.А. Стратегія і тактика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: Монографія / П.А. Стецюк. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 260с.

10. Фінансова діяльність підприємства: підручник / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. – К.: Либідь, 2003. – 384 с.

11. Фінанси підприємств: Підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін]; за ред А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2009. – 460 с.

12. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / І.О. Школьник, І.М. Боярко, Б.І. Сюркало; за ред. І.О. Школьник. - Суми: Університетська книга, 2009. -301 с.

Першко Л. О.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів

Університет державної фіскальної служби України

ІНТЕГРОВАНІ СТРУКТУРИ В АПК УКРАЇНИ ТА ПРЕВАГИ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ

В умовах ринкових відносин процеси концентрації виробництва і капіталу та інтеграції тісно пов'язані між собою, так як концентрація виробництва створює технологічну, речову базу концентрації капіталу, і таким чином, сприяє розширеному відтворенню.

Проблема створення і функціонування інтегрованих структур набуває особливої актуальності в умовах глобалізації економіки України. Вагомий теоретичний науковий доробок і вирішення практичних питань, пов'язаних із створенням інтегрованих структур належать публікаціям таких учених як П.Ю. Буряк, І.С. Ніколаєнко, Г.В. Миськів, Л.В. Ярема, О.В. Крисальний, М.Й. Малік, Ю.С. Коваленко та ін. Незважаючи на значний вклад попередніх досліджень в теорію і практику створення і функціонування інтегрованих структур ряд проблем потребують подальшого вивчення.

Вивчення досвіду функціонування інтегрованих підприємств розвинутих зарубіжних країн, а також наших найближчих сусідів Росії та Білорусії свідчить про те, що

інтегровані структури, які об'єднують в своєму складі різні ланки (від виробництва сільськогосподарської продукції до її реалізації кінцевим споживачам), є більш ефективними і пристосованими до умов ринкової економіки. Порівняльний аналіз організації агропромислового виробництва та його технологічного і технічного забезпечення показує, що мають місце концептуальні відмінності у підходах та способах ведення агропромислового виробництва. Основна відмінність полягає в інтегрованому характері агропромислового виробництва та в системі його забезпечення сучасними технологіями.

Створення інтегрованих структур в Україні є об'єктивною реакцією на потребу вітчизняної економіки в структурних змінах, тобто у відновленні та встановленні між господарюючими суб'єктами досить міцних майнових та фінансових зв'язків та в утворенні на їх основі нових фінансово-стійких організаційних структур, здатних стимулювати зростання матеріального виробництва в регіонах і в країні в цілому. Аграрні підприємства вступають в інтеграційні зв'язки, намагаючись знизити ризик, пов'язаний з сільськогосподарським виробництвом, його залежністю від погодно-кліматичних умов, стихійного ринку продукції, необхідністю підвищення її конкурентоспроможності. Переробні та інші підприємства АПК також намагаються забезпечити собі стабільні доходи, завдяки наявності надійної сировинної бази або ринків збуту своєї продукції або послуг.

Серед переваг вертикальної інтеграції, в процесі якої ринкові трансакції замінюються внутрігосподарськими операціями та адміністративними процедурами, найбільший інтерес у сучасних умовах мають:

- зменшення витрат на організацію та обслуговування процесу виробництва;
- спрощення процесу управління та координації діяльності, в тому числі щодо товарних та грошових потоків;
- зменшення ризиків діяльності, зокрема від коливань попиту та пропозиції та ін.

Доцільність інтеграції залежить від обсягів конкретної діяльності та її залежності від суміжних напрямків, можливостей поєднання в одній структурі усіх

взаємопов'язаних економічних процесів, наявності альтернативних рішень, виникнення додаткових вигод, конкретної ситуації, в якій знаходиться фірма (зокрема, обраної нею стратегії) та ін.

В агропромисловому виробництві України на сьогодні найбільш популярною формою вертикальної інтеграції є створення структур, у яких поєднується виробництво, включаючи постачання різноманітних ресурсів, переробки та реалізація сільськогосподарської продукції. В деяких випадках, наприклад, у зерновому господарстві, в інтеграцію включається також зберігання продукції у спеціалізованих сховищах. Такі структури умовно називають «аграрними холдингами», хоча у багатьох випадках вони не відповідають класичному визначенню холдингової компанії як відкритого акціонерного товариства, що володіє, користується та розпоряджається пакетами акцій, часток, паїв двох або більше корпоративних підприємств.

В основі економічного інтересу учасників інтеграційного формування повинен бути покладений економічний інтерес всіх учасників інтеграційного формування, що функціонують у технологічному ланцюжку від виробництва, зберігання до переробки і реалізації: рівновеликий прибуток на рівновеликий капітал. Результат, отриманий після реалізації продукції інтегрованого формування - прибутку має бути пропорційно перерозподілений між учасниками до їх витрат.

Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, не набули ще стійкого характеру. Тому економічна політика держави повинна бути спрямована на прийняття відповідних інституційних змін з метою удосконалення економічних умов, що стимулюють розвиток агропромислової інтеграції в АПК, створення і функціонування більш ефективних організаційно-правових форм та моделей інтегрованих формувань.

*Подольська О.В., к.е.н, доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*